

PROPOSTA DE LA COORDINACIÓ DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DEL XEBIC PER TAL D'INCLORE-LA COM A LÍNIA A SEGUIR EN EL NOSTRE P.E.C.

La història només és útil quan les generacions del present l'estudien i trauen conclusions per a construir una societat millor.

L'alumnat pot ser traslladat, gràcies a la capacitat del docent, a una època determinada i estudiar les decisions que se van prendre i analitzar les conseqüències. En aquest cas, l'estudi del passat pot facilitar la comprensió de perquè encara avui hi ha idees que s'associen a l'odi, la por i l'exclusió. El coneixement crític del passat és una advertència del que pot tornar a ocórrer, encara que no siga de la mateixa manera.

L'estudi de la història a través de l'educació ha de ser còmplice de les víctimes del silenci i ha de col·laborar amb la reparació perquè així els valors democràtics surten reforçats.

QUÈ ÉS LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA?

Segons Marc Baldó, la Memòria Democràtica és una construcció política que atorga una identitat a un col·lectiu humà però a diferència de les que construeixen les dictadures, aquest és un programa, una construcció oberta en la qual participen els poders públics (autoritats educatives), la societat civil (entitats memorialistes, centres educatius i culturals) i el treball dels investigadors.

Aquest programa es vincula a la restitució i promoció de valors com la llibertat, la igualtat i pretén respondre a la voluntat de compartir la reflexió crítica d'uns esdeveniments que van suposar una violació dels drets humans.

Segons Enzo Traverso, el segle XX no ha estat simplement el de les guerres, els genocidis, etc, també ha sigut el segle el de la conquesta de les llibertats democràtiques i de les grans lluites col·lectives. En un món aparentment sense futur, cal donar cabuda a aquestes memòries com a ingredients de la democràcia i de la confrontació amb l'odi, el conformisme i el neoliberalisme.

RELACIÓ ENTRE LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA I LA COMPETÈNCIA CIUTADANA. PER QUÈ ÉS IMPORTANT ESTUDIAR AQUEST PERÍODE DE LA HISTÒRIA PER A LA SOCIETAT?

La *competència ciutadana* està definida com l'habilitat per actuar com a ciutadà responsable i participar en la vida social i cívica. Açò inclou:

El coneixement dels conceptes bàsics relatius a les organitzacions del treball, la societat i la cultura i d'altra, el coneixement d'esdeveniments contemporanis, així com la comprensió de fets de la història nacional, europea i mundial.

L'article 2 del **Tractat de la Unió Europea**, signat pel govern espanyol, estableix que "la Unió es fonamenta en els valors de respecte de la dignitat humana, llibertat, democràcia i igualtat, estat de dret i respecte dels drets humans, inclosos els drets de les persones pertanyents a minories. Aquests valors són comuns als Estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre homes i dones".

El Consell d'Europa, des de 1997, fins avui, promou una sostinguda promoció de l'educació ciutadana i dels drets humans. En 2010, es referia a l'educació, la formació, la sensibilització, la informació, les pràctiques i les activitats que a més d'aportar a l'alumnat coneixements, competències (..) aspiren a dotar-los de mitjans per a exercir els drets i les responsabilitats democràtiques.

De la mateixa manera, el Consell i el Parlament Europeus treballen sobre la prevenció de la radicalització i la violència (Declaració de Ministres d'Educació reunits a París, 17-03-2015).

Aquests esdeveniments són els que recull la **LOMLOE** en els fins de l'educació i que es relacionen amb la història recent d'Espanya (segle XX). El concepte d'*educació per a la ciutadania democràtica* i *educació pels Drets Humans* ha estat promogut i elaborat pel Consell d'Europa i recollit en acords i convenis signats pel govern espanyol. Aquest concepte ha de servir perquè formen part del projecte comú europeu per a l'enfortiment dels valors democràtics, avui en qüestió per tota mena de moviments que pretenen

impugnar l'antifeixisme vencedor de la 2ª Guerra Mundial.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)

La memòria democràtica també està involucrada amb el compliment dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** a l'Agenda 2030, i que són un conjunt d'objectius relacionats amb el desenvolupament sostenible, creats per les Nacions Unides i promoguts com a Objectius Mundials per al Desenvolupament Sostenible.

En concret el projecte contribueix a l'acompliment de l'**objectiu 16**, que diu així: **16. Pau i justícia:** Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar a totes les persones accés a la justícia i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

OBJECTIUS PER A UN PROJECTE DE MEMÒRIA H^{CA} DEMOCRÀTICA

- Com a primera qüestió, es tractaria d'integrar aquesta qüestió en el projecte educatiu de centre, perquè de manera interdisciplinària es pugui treballar en diferents assignatures
- Aconseguir la comprensió crítica del període 1931-1982. Això significa veritat històrica, pel fet que això representa el coneixement de fets reals del passat que van ser silenciats i que són innegables; però també la reparació i el reconeixement del dany patit i lluitar per la no repetició, integrant a les víctimes com un dels elements fonamentals de la qüestió.
- Desenvolupar propostes didàctiques sobre l'ensenyament de la memòria democràtica, recorrent a les noves metodologies per a fomentar la construcció d'un coneixement significatiu, conceptual i emocional.
- Promoure el treball interdisciplinari entre les institucions educatives, els grups i entitats memorialistes, els investigadors, d'altres grups culturals i intel·lectuals i la societat amb l'objectiu d'afavorir una consciència crítica.

- Fomentar entre l'alumnat la reflexió crítica sobre la importància de la dignitat humana, els valors democràtics i la universalitat dels drets humans.
- Afavorir la construcció d'una societat més justa i solidària, allunyada de la violència, la xenofòbia, el racisme i l'odi.
- Traslladar referents del passat com a instruments per a establir ponts, debats, amb el món actual.
- Promoure el respecte a la diversitat ideològica, moral, de gènere, ètnica.

COM ACONSEGUIR AQUESTOS OBJECTIUS

Des de la Xarxa XEIM (XARXA EDUCACIÓ I MEMÒRIA), entenem que aquells centres que vulguen dedicar-se a organitzar activitats de memòria democràtica haurien de tenir un suport econòmic independent de l'assignació pressupostària que l'administració estableix .La llei estableix uns encapçalaments molt generals o generalistes però fins i tot el mateix disseny curricular valencià en destaca la importància d'emprar altres recursos i fonts per a estudiar la història.

Aquestes activitats haurien de tenir **una estructura i una programació pròpies** amb tot el que això representa, és a dir:

- Uns objectius didàctics,
- Uns instruments per aconseguir-los,
- Uns mitjans d'avaluació,
- Un calendari concret de realització (al llarg d'un curs),
- Una dotació econòmica suficient.

Als centres educatius, les activitats que formen o podrien formar part del projecte, serien les següents:

ACTIVITATS

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

- Visites a exposicions, museus, espais de la memòria o escenaris de la guerra com:
 - .- Línia XYZ.
 - .- Cementeris de Paterna, Castelló i Alacant.
 - .- Visita a València, Castelló i Alacant Republicans.
 - .- Port d'Alacant i camp de concentració d'Albatera.
- També es poden programar visites conjuntes de diferents centres educatius a espais de la memòria rellevants però situats fora de l'àmbit geogràfic valencià (Ruta de l'exili, Batalla de l'Ebre, entre d'altres).
- Assistència a jornades protagonitzades pels centres educatius com les organitzades per l'Amical Mauthausen o XEIM (Xarxa Educació i Memòria)

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- Xerrades per part d'entitats memorialistes, conferències realitzades per divulgadors de la memòria (Missions de la Memòria).
- Desplaçaments de ponents als centres educatius com ara escriptors/es, investigadors/es, víctimes de la repressió durant el tardo franquisme...
- Producció i edició de treballs propis com seria el cas d'edició de testimonis (història oral) per part de l'alumnat;
- Tallers de lectura dramatitzada;
- Commemoracions o diades:
 - Diada de les víctimes de l'Holocaust, Diada dels Drets Humans, Diada de les víctimes del franquisme, entre d'altres.

ACTIVITATS D'INVESTIGACIÓ

- .- Recerca de familiars de víctimes de la repressió franquista.
- .- Recerca de familiars de dones represaliades.
- .- Recerca, estudi i localització de vestigis franquistes.
- .- Recerca, estudi i localització de vestigis de la guerra.
- .- Testimonis orals de represaliats de la guerra i/o del franquisme.
- .- Recerca de desapareguts i/o familiars de desapareguts.
- .- Recerca d'exiliats.
- .- Paper de la dona en la postguerra i el franquisme.
- .- Realització d'itineraris de llocs de la Memòria locals i/o comarcals.
- .- Realització de Treballs d'investigació d'àmbit local i/o comarcals.
- .- Investigar els arxius municipals:

ACTIVITATS PREVISTES PER LA COORDINACIÓ DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DEL XEBIC PER AL CURS 2023/2024:

Les activitats previstes per a aquest curs es desenvoluparan durant el III CICLE DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA que es presentarà en el XEBIC. Tot i que totes les dates no estan tancades, les activitats es duran a terme (al menys l'exposició dels treballs i projectes treballats) des del 15 de març i fins el 15 d'abril aproximadament.

Per una banda, encetarem aquest III CICLE, penjant al nostre centre el **PÒSTER** que ens reconeix com institut enxarxat a **XEIM**, Xarxa Educació i Memòria per tal de definir-nos com un centre defensor dels Drets Humans.

Aproparem a Ondara l'**exposició fotogràfica ENTRE EL SILENCIO Y LA TIERRA d'Eloy Ariza**. Es tracta aquesta d'una excel·lent exposició que versa sobre els processos d'exhumació de fosses comunes del franquisme. El fotògraf

que l'ha creada, és membre de l'Associació Científica Arqueoantro, arqueòlegs i arqueòlogues experts en la matèria.

Estem en converses amb l'ajuntament d'Ondara ja què han mostrat molt d'interès per tal que esta exposició es mostre en algun espai municipal, de manera que puguem gaudir-la l'alumnat i professorat del centre (desplaçant-nos allí pels matins i/o vesprades) així com tot el poble d'Ondara per les vesprades i caps de setmana. Aquesta exposició seria inaugurada pel seu propi autor Eloy Ariza, que ens faria una visita guiada el dia de la inauguració.

Visita de l'alumnat de 2 batxillerat a **LES DUES EXPOSICIONS** que actualment es mostren en l'edifici de la Beneficència.

a.- MUPREVA: Arqueologia de la Memòria. Fosses de Paterna.

b.- ETNO: Paterna. Lloc de perpetració i Memòria.

Rebrem a l'institut unes MISSIONS DE LA MEMÒRIA que donaran veu a les famílies de les víctimes de la repressió franquista. Després de visionar l'exposició Memòria Desenterrada, la intervenció d'aquestes Missions aproparà la veritat patida al nostre alumnat. Tot i què encara no sabem quins ponents vindran, seran quatre:

1. Arqueòleg/a explicant el seu treball des del punt de vista científic.
2. Familiar d'una víctima assassinada en post guerra.
3. Víctima del tardo franquisme.
4. Advocat especialitzat en la Querella Argentina. Recercant justícia.

A més, hem estat convidats com institut, a mostrar els projectes que ací treballem en les **II JORNADES DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DE TEULADA**, que enguany versen sobre la repressió envers les dones. Participarem mostrant dos projectes:

1. Filosofia 1 batxillerat: LAS TRECE ROSAS.

Estem encara definint projecte però ja sabem que convidarem a Tina Guillem, la filla de la rosa 14.

2. Valencià: Llengua i Literatura. ESCRIPTORES I REPRESSIÓ.

Encara està perfilant-se el projecte.

SOBRE LA QÜESTIÓ ECONÒMICA

Moltes d'aquestes activitats van a ser molt difícil o impossible de poder ser desenvolupades sense una cobertura econòmica suficient, ja que (per exemple) una simple excursió fora del centre per a visitar un lloc de la Memòria implicarà moltes vegades una despesa extra per a l'alumnat i les seues famílies. Una despesa que moltes vegades no sempre poden afrontar. Per això, caldria dotar als centres de recursos econòmics específics per poder garantir que la Memòria Històrica Democràtica arribe en igualtat a tots independentment del seu estatus econòmic.

Davant la inicial falta de recursos per part de la Conselleria d'Educació una fórmula podria ser firmar convenis de col·laboració amb els ajuntaments adherits a la Xarxa Democràtica de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies via Consell Escolar de Centre i/o Consell Municipal Escolar, entre els quals, es troba l'ajuntament d'Ondara.

A continuació, exposem la relació completa dels municipis adherits a la Xarxa Memòria Històrica de la Federació de Municipis i Províncies.

Està clar, que si formes part d'aquesta Xarxa és per a potenciar el coneixement de la Memòria Històrica en el teu poble o ciutat. I quina millor manera que ajudant econòmicament i incentivant el desenvolupament de projectes sobre Memòria dels teus centres educatius?

**RELACIÓ D'AJUNTAMENTS ADHERITS A LA XARXA DE MEMORIA
DEMOCRÀTICA DE LA FVMP**

1	AIN
2	ALQUÀS
3	ALBATERA
4	ALBORACHE
5	ALCÀSSER
6	ALCUBLAS
7	ALGORFA
8	ALICANTE
9	ALMASSERA
10	ALMASSORA
11	ALMENARA
12	ALMORADI
13	ALMUSSAFES
14	ALTEA
15	ALTURA
16	ALZIRA
17	ANDILLA
18	ANTELLA
19	ARAS DE LOS OLMOS
20	ASPE
21	QUART DE LES VALLS
22	ATZENETA DEL MAESTRAT
23	BEJÍS
24	BELLREGUARD
25	BENAGEBER
26	BENEJÚZAR
27	BENFERRI
28	BENICARLÓ
29	BENIDOLEIG
30	BENIFAIRÓ DE LA VALLDIGNA

31	BENIFAIRO DE LES VALLS
32	BENIGNÀNIM
33	BENISSA
34	BENLLOCH
35	BÉTERA

36	BETXI
37	BICORP
38	BOCAIRENT
39	BORRIOL
40	BUNYOL
41	BURJASSOT
42	CABANES
43	CÀLIG
44	CAMPORROBLES
45	CANET D'EN BERENGUER
46	CARCAIXENT
47	CÀRCER
48	CASAS ALTAS
49	CASTALLA
50	CASTELLNOVO
51	CASTELLÓ
52	CASTELLO DE RUGAT
53	CATARROJA
54	CATRAL
55	CAUDIEL
56	CHELVA
57	CHERA
58	CHESTE
59	CHIVA
60	COCENTAINA
61	CREVILLENTE

62	CULLERA
63	DAYA NUEVA
64	DAYA VIEJA
65	DENIA
66	DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA
67	DIPUTACIÓN DE CASTELLÓN
68	DOLORES
69	EL TORO
70	ELDA
71	ELS POBLETS
72	ELX
73	ESLIDA
74	FAURA
75	FAVARA
76	FOIOS
77	FORCALL

78	FORTALENY
79	GAIBIEL
80	GÁTOVA
81	GAVARDA
82	GELDO
83	GESTALGAR
84	GODELLA
85	GUARDAMAR DEL SEGURA
86	JACARILLA
87	LA JANA
88	LA POBLA DE FARNALS
89	LA POBLA DE VALLBONA
90	LA YESA
91	L'ALCORA
92	L'ALCUDIA

93	L'ELIANA
94	LES ALQUERIES
95	LES COVES DE VINROMÀ
96	LLIRIA
97	LLUTXENT
98	MANCOMUNIDAD INTERMUNICIPAL ALTO PALANCIA
99	MANISES
100	MASSALFASSAR
101	MASSAMAGRELL
102	MONOVAR
103	MONTESINOS
104	MORELLA
105	MURO D'ALCOI
106	NÀQUERA
107	NOVELDA
108	OLIVA
109	ONDA
110	ONDARA
111	ONIL
112	ONTINYENT
113	ORIHUELA
114	ORPESA
115	ORXETA
116	PAIPORTA
117	PARCENT
118	PATERNA
119	PEDREGUER

120	PEGO
121	PEÑÍSCOLA
122	PETRER

123	PICASSENT
124	PINOSO
125	PLATAFORMA 14 DE ABRIL
126	POBLA LLARGA
127	POBLE NOU DE BENITATXELL
128	POTRIES
129	PUÇOL
130	PUEBLA DE ARENOSO
131	QUART DE POBLET
132	RAFAL
133	RAFELBUNYOL
134	RAFOL D'ALMUNIA
135	REQUENA
136	RIBA-ROJA DEL TÚRIA
137	ROJALES
138	ROTGLÀ I CORBERÀ
139	SAGUNT
140	SAN FULGENCIO
141	SAN MIGUEL DE SALINAS
142	SAN RAFAEL DEL RIO
143	SAN VICENT DEL RASPEIG
144	SANT JOAN D'ALACANT
145	SEGORBE
14	SILLA
147	SIMAT
148	SOLLANA
149	SONEJA
150	SOT DE FERRER
151	SUMACARCER
152	TALES
153	TAVERNES BLANQUES
154	TAVERNES DE LA VALLDIGNA

155	TORRELLA
156	TORRENT
157	UTIEL
158	VALENCIA
159	VALL DE ALMONACID
160	VALL DE LA GALLINERA
161	VALLADA

162	VALLD 'UIXÓ
163	VALLIBONA
164	VERGER (EL)
165	VILAFRANCA
166	VILA-REAL
167	VILAVELLA
168	VILLAR DEL ARZOBISPO
169	VILLENA
170	VILLORES
171	VINALESA
172	VINAROS
173	VISTABELLA
174	VIVER
175	XÀBIA
176	XÀTIVA
177	XERESA
178	YÁTOVA
179	ZARRA

ANNEX LEGISLATIU

CONSTITUCIÓ DE 1978

La Constitució espanyola de 1978 va significar la recuperació de les llibertats, vinculant les normes al respecte a la Declaració Universal de Drets Humans i altres tractats internacionals signats pels governs espanyols.

(Títol I, capítol segon)

Secció 1a Dels drets fonamentals i de les llibertats públiques.

Article 20

Es reconeixen i protegeixen els drets:

- a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, idees i opinions mitjançant la paraula, l'escrit o qualsevol altre mitjà de reproducció.
- b) A la producció i creació literària, artística, científica i tècnica.
- c) A la llibertat de càtedra.
- d) A comunicar o rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà el dret a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.

LLEI DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DE 2007

Establia mesures en favor de les víctimes del franquisme i posà les bases per al foment de la memòria democràtica.

LLEI DE MEMÒRIA VALENCIANA DE 2017

En el **capítol IV**, dedicat a la investigació, l'ensenyament i la divulgació, concretament, en l'**Article 33**, es diu el següent: "Per a enfortir els valors democràtics, la conselleria competenten matèria d'educació inclourà la memòria democràtica en el currículum de l'educació primària, de l'educació secundària obligatòria, del batxillerat i de l'educació permanent de persones adultes, i promourà els ensenyaments democràtics i de defensa dels drets humans continguts en les gestes col·lectives i individuals que les persones antifranquistes van exerciren la seua lluita contra la dictadura. Els continguts hauran de basar-se en les pràctiques científiques pròpies de la investigació historiogràfica".

LLEI DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA 20/2022 DE 19 D'OCTUBRE DE 2022

Article 34

Amb el fi de preservar en la memòria col·lectiva els desastres de la guerra i de tota forma de totalitarisme, les administracions públiques desenvoluparan les normes destinades a evitar que les violacions dels drets humans que es produïren durant el colp d'Estat, la Guerra i la Dictadura, tornen a repetir-se.

Article 43.

Finalitat de foment de les polítiques de memòria democràtica. Les accions de l'Administració General de l'Estat en matèria de Memòria Democràtica s'orientaran al foment dels valors democràtics i de convivència. En tot cas, es garantirà que compten amb un component pedagògic adequat a l'àmbit en el que es desenvolupen.

L'Article 44.

Mesures en matèria educativa i de formació del professorat.

Apartat 1.

El sistema educatiu espanyol inclourà entre els seus fins el coneixement de la història i de la memòria democràtica i la lluita pels valors i les llibertats democràtiques, desenvolupant en els llibres de text i materials curriculars la repressió que es va produir durant la Guerra i la dictadura. Per això, es procedirà a l'actualització dels continguts curriculars per a l'Educació Secundària Obligatòria, la Formació Professional i el Batxillerat.

Apartat 2.

Estableix que les administracions educatives adoptaran les mesures necessàries s'incloguen formacions d'actualització científica, didàctica i pedagògica en relació amb el tractament escolar de la memòria democràtica, impulsant així mateix en la comunitat educativa el dret a la veritat, la justícia i la reparació.

SOBRE EL PIN PARENTAL:

A la Regió de Múrcia va ser implantada al setembre de 2019 pel govern presidit pel Partit Popular com a demanda de Vox per a donar suport al nou executiu. No obstant això, només uns mesos després, al març de 2020, el Tribunal Superior de Justícia de la Regió de Múrcia va suspendre de manera cautelar la instrucció, atenint al fet que podia tractar-se d'un "perjudici identificable" que alguns alumnes no puguin realitzar activitats obligatòries per la negació dels seus pares.

Però malgrat el pronunciament de la justícia, Vox va tornar a reclamar de nou aquesta mesura a l'executiu regional per a donar-li el seu suport. D'aquesta manera, el president murcià, López Miras, el va acceptar i va instaurar un nou pin parental més suau, en què els pares només han de ser informats de les activitats a través d'una circular almenys set dies abans de la seua celebració.

RELACIÓ AMB LA LEGISLACIÓ EDUCATIVA ACTUAL (LOMLOE)

La nova llei educativa, LOMLOE, representa una modificació o reforma de l'anterior i que en part encara està en vigor (LOMCE). Aquestes modificacions ja esmenten elements que interessen a la qüestió de la memòria democràtica i dels Drets Humans.

Article 1. Apartat b) La formació per a la pau, el respecte als drets humans, la vida en comú, la cohesió social, la cooperació i solidaritat entre els pobles així com l'adquisició de valors que propicien el respecte cap als éssers vius i els drets dels animals i el medi ambient, en particular al valor dels espais forestals i el desenvolupament sostenible.

Apartat k) La preparació per a l'exercici de la ciutadania, per a la inserció en la societat que li envolta i per a la participació activa en la vida econòmica, social i cultural, amb actitud crítica i responsable i amb capacitat d'adaptació a les situacions canviants de la societat del coneixement.

Noranta-dos. La disposició addicional quaranta primera parla de "Valors que sustenten la democràcia i els drets humans i prevenció i resolució pacífica de conflictes. En el currículum de les diferents etapes de l'educació bàsica s'atendrà l'aprenentatge de la prevenció i resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, i dels valors que sustenten la democràcia i els drets humans, que ha d'incloure, en tot cas, la igualtat entre dones i homes, la igualtat de tracte i la no discriminació, així com la prevenció de la violència de gènere i l'assetjament escolar o qualsevol altra manifestació de violència. Es recollirà així mateix el coneixement de la història de la democràcia a Espanya des dels seus orígens a l'actualitat i la seua contribució a l'enfortiment dels principis i valors democràtics definits en la Constitució espanyola".

Currículum valencià publicat en agost de 2022.

El currículum establert per la nova llei es basa en criteris competencials.

PEL QUE FA A L'ESO:

La competència específica 3 parla d'explicar "les nocions bàsiques de canvi i continuïtat en la història emprant una perspectiva causal i contextualitzada, reconèixer en el passat l'origen i l'evolució de les qüestions més rellevants del món actual i expressar judicis i opinions sobre el present i el futur".

La competència específica 7 destaca que s'han de "donar arguments des d'una perspectiva crítica, fonamentada en coneixements històrics i la geografia sobre problemes socials rellevants, assumir valors democràtics i pronunciar-se en la defensa d'aquests".

La competència específica 8 afirma que "s'han de promoure projectes cooperatius de convivència i participar-hi, prenent com a base la construcció històrica de la Unió Europea, que afavorisquen un entorn més just i solidari mitjançant l'aplicació de valors i procediments democràtics". D'altra part, la llei estableix uns sabers bàsics, com si es tractara d'uns objectius mínims per a tota l'ESO i dividits en subblocs que ací reproduïm de manera literal:

Subbloc d'història contemporània La crisi de la Restauració a Espanya, la dictadura i la Segona República. L'Europa d'entre-guerres i la crisi del 29. Causes i conseqüències de la Segona Guerra Mundial. L'Holocaust. La Guerra Civil i la dictadura franquista. La Transició. L'Espanya de la democràcia. La memòria democràtica.

Subbloc de compromís cívic Valors, drets i deures de la ciutadania democràtica. Diàleg i empatia com a instruments de resolució pacífica de conflictes. Hàbits democràtics. Exercici dels drets i els deures de la ciutadania. Instruments per a la resolució pacífica de conflictes. Defensa i pràctica activa.

PRIMER DE BATXILLERAT: HISTÒRIA DEL MÓN CONTEMPORANI

Competència específica 4. Analitzar l'evolució de les relacions internacionals i els conflictes bèl·lics de l'època contemporània, atenent les seues causes i conseqüències, i valorant els esforços realitzats per mantindre la pau i fer complir els drets humans.

Entre els sabers bàsics, destaquem els següents:

El 2n bloc, societats en el temps, amb el sub-bloc de Conflictes i canvis en la primera meitat del segle XX, on es troba l'apartat Crisi de les democràcies i ascens dels totalitarismes.

El tercer bloc: COMPROMÍS CÍVIC I CIUTADÀ, Sub-bloc de Consciència cívica i ciutadana, amb els apartats dedicats al Compromís amb els principis i normes de la

Declaració Universal dels Drets Humans i la Consciència i memòria democràtica.

SEGON DE BATXILLERAT: HISTÒRIA D'ESPANYA

A nivell de **sabers bàsics**, el **bloc 1**, dedicat a les societats en el temps, inclou els apartats La II República i la transformació d'Espanya: reformes estructurals i els seus orígens. Reaccions antidemocràtiques contra el reformisme republicà. La Guerra Civil. El franquisme: conceptes de totalitarisme i autoritarisme. Fonaments ideològics del franquisme, relacions internacionals i etapes de la dictadura. La repressió i els moviments de protesta. En el **bloc 2**, Reptes del món actual, trobem els apartats: Memòria democràtica. Reparació de les víctimes de la violència. Reconeixement d'accions i moviments en favor de la llibertat en la història contemporània espanyola. Consciència de fets traumàtics del passat i de no repetició de situacions violentes i doloroses.

INSTRUCCIONS DE PRINCIPI DE CURS (2023/2024)

***RESOLUCIÓ de 27 de juny de 2023**, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat durant el curs 2023-2024.*

Poden col·laborar amb un centre escolar les següents tipologies d'agents externs:

- Personal d'entitats sense ànim de lucre o del tercer sector.
- Personal extern de l'àmbit privat o pertanyent a altres organismes o institucions públiques.
- Membres de la comunitat escolar i de l'entorn pròxim.
- Voluntariat.
- Assistència personal a la dependència.

12. El Consell Escolar del centre educatiu serà informat de la participació i de les activitats realitzades per part d'aquests agents externs en el marc de la programació general anual.